

Aluehallintovirasto

Oppilas- ja opiskelijahuolto- lain mukaisten psykologi- palveluiden toteutuminen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella

Sandra Papinaho-Rajala
Miia Kaartinen
Toni Honkakorpi

Julkaisija

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisten psykologipalveluiden toteutuminen
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella

26.1.2024

-

Sandra Papinaho-Rajala
Miia Kaartinen
Toni Honkakorpi

Aluehallintovirastojen julkaisuja 229/2024

ISSN- 2343-3132

ISBN- 978-952-5935-76-9

Vaasa

2024

Tekijät		Julkaisu-aika 26.1.2024	
Sandra Papinaho-Rajala		Toimeksiantajat(t)	
Miia Kaartinen		-	
Toni Honkakorpi		Toimielimen asettamispäivä	
		-	
Julkaisun nimi Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisten psykologipalveluiden toteutuminen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella			
Tiivistelmä Tämä selvitys koskee oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013) määriteltyjen opiskeluhuollon psykologipalveluiden toteutumista Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluu Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pirkanmaan ja Pohjanmaan hyvinvointialueet. Aluehallintovirasto halusi selvittää, miten opiskeluhuollon psykologipalvelut on järjestetty kyseisillä hyvinvointialueilla Sote-uudistuksen myötä. Uudistuksessa opiskeluhuollon psykologipalveluiden järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Lisäksi haluttiin selvittää, toteutuvatko laissa säädetyt määräajat psykologipalveluihin pääsemiseksi ja miten hyvinvointialueet ovat valmistautuneet oppilas- ja opiskeluhuoltolain 9 a §:n uusiin psykologien mitoituksvaatimuksiin, jotka tulivat voimaan 1.8.2023. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston lähettämään kyselyyn psykologipalveluista vastasivat kaikki alueen viisi hyvinvointialuetta. Kysely rajattiin koskemaan vain opiskeluhuollon psykologipalveluita, joiden järjestämisessä on aluehallintoviraston aiemmin saamien tietojen mukaan esiintynyt puutteita sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella että valtakunnallisesti. Yhteenvetona kyselyyn saaduista vastauksista voidaan todeta, että Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen hyvinvointialueilla on merkittäviä vaikeuksia järjestää koulupsykologin palveluita lain edellyttämällä tavalla. Kyselyn tulosten mukaan psykologien rekrytoinneissa esiintyy haasteita. Rekrytoinnit haja-asutusalueille näyttäytyivät haastavina, kun taas kasvukeskukset houkuttelevat paremmin psykologeja. Palveluiden yhdenvertaisuuden toteutumista haastavat hyvinvointialueilla paitsi sijainti ja toimialueen koko myös ostopalveluiden käyttö ja kaksikielisyyden aiheuttamat haasteet. Ostopalveluiden psykologit keskittyvät pääasiassa tutkimustyöhön eivätkä välttämättä ole läsnä koulun arjessa. Ostopalveluiden psykologit eivät osallistu riittävässä laajuudessa yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen. Resurssipula vaikuttaa myös hyvinvointialueen omien psykologien mahdollisuuksiin osallistua yhteisölliseen työhön. Vastauksista kävi myös ilmi, ettei kaikilla hyvinvointialueilla ole seurantakeinoja hoitoon pääsyn määräaikojen tarkastelemiseen. Psykologin tapaamisiin liittyvien määräaikojen toteutumisen lainmukaisuuden tulkintaa hankaloittaa se, että oppilas- ja opiskelijahuoltolain 15 §:n lakivelvoite voidaan täyttää järjestämällä joko psykologin tai kuraattorin tapaaminen seitsemän vuorokauden määräajassa.			
Asiasanat Opiskeluhoolto, oppilashuolto, psykologipalvelut, hyvinvointialueet, Länsi- ja Sisä-Suomi			
ISSN (painettu) xxxx-xxxx	ISBN (painettu) xxxx-xxxx	ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-5935-76-9
Kokonaissivumäärä 21		Kieli Suomi	Hinta -
Julkaisija Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto		Paino -	

INFORMATIONSSIDA
Regionförvaltningsverkens publikationer 229/2024

Sammanställd av		Utgivningsdatum	
Sandra Papinaho-Rajala		26.1.2024	
Miia Kaartinen		Uppdragsgivare	
Toni Honkakorpi		-	
		Datum för tillsättandet av organet	
		-	
Publikationens titel			
Tillgången till psykologtjänster enligt lagen om elev- och studerandevård regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finlands område			
Referat			
Den här rapporten gäller tillgången till psykologtjänster inom elevhälsan i verksamhetsområdet för Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland. Bestämmelser om psykologtjänsterna finns i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013). Till verksamhetsområdet för Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland hör Södra Österbottens, Mellersta Österbottens, Mellersta Finlands, Birkalands och Österbottens välfärdsområden. Regionförvaltningsverket ville utreda hur elevhälsans psykologtjänster har ordnats i de aktuella välfärdsområdena efter social- och hälsovårdsreformen. I och med reformen överfördes ansvaret för att ordna psykologtjänsterna från kommunerna till välfärdsområdena. Regionförvaltningsverket ville också utreda om lagens tidsfrister för tillgång till psykologtjänster iakttas och hur välfärdsområdena har förberett sig på de nya dimensioneringskraven för psykologer enligt 9 a § i lagen om elev- och studerandevård som trädde i kraft den 1 augusti 2023. Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finlands enkät om psykologtjänsterna besvarades av alla fem välfärdsområden i regionen. Enkäten gällde endast elevhälsans psykologtjänster eftersom regionförvaltningsverket kände till att det fanns brister i ordnandet av tjänsterna både på riksnivå och i västra och inre Finland. Slutsatsen av enkätsvaren är att välfärdsområdena i regionförvaltningsverkets verksamhetsområde har betydande svårigheter att ordna skolpsykologtjänsterna på det sätt som lagen förutsätter. Svaren på enkäten visar att det finns utmaningar i rekryteringen av psykologer. Det här gäller särskilt glesbygdsområden, medan tillväxtcentrumen lättare lockar till sig psykologer. Utmaningar för en jämlik tillgång till tjänsterna är förutom läge och verksamhetsområdets storlek även användningen av köptjänster och tvåspråkigheten. De psykologer som köps in gör i huvudsak undersökningar och är inte nödvändigtvis närvarande i skolvardagen. De deltar inte heller i tillräcklig utsträckning i det generella elevhälsoarbetet. Resursbristen inverkar också på möjligheterna för välfärdsområdets egna psykologer att delta i det generella elevhälsoarbetet. Enkätsvaren visade också att alla välfärdsområden inte har metoder för att följa upp huruvida tidsfristerna för tillgång till vård uppfylls. Skyldigheten enligt 15 § i lagen om elev- och studerandevård kan fullgöras genom att ordna möte med antingen psykolog eller kurator inom sju dagar. Detta försvårar tolkningen av huruvida de lagstadgade tidsfristerna för att få träffa psykolog har uppfyllts			
Ämnesord			
Studievård, elevvård, psykologtjänster, välfärdsområden, Västra och Inre Finland			
ISSN (tryckt)	ISBN (tryckt)	ISSN (webbpublikation)	ISBN (webbpublikation)
xxxx-xxxx	xxxx-xxxx	2343-3132	978-952-5935-76-9
Sidantal	Spåk		Pris
21	Finska		-
Utgivare		Tryckeri	
Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland		-	

Sisällysluettelo

1	Johdanto	6
2	Opiskeluhuollon järjestäminen	7
2.1	Opiskeluhuollon psykologipalvelut	8
3	Kyselyn tulokset	9
4	Tulokset alueittain	14
4.1	Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	14
4.2	Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	14
4.3	Keski-Suomen hyvinvointialue	15
4.4	Pirkanmaan hyvinvointialue	16
4.5	Pohjanmaan hyvinvointialue	16
5	Yhteenveto ja johtopäätökset	17
6	Lähteet	19

1 Johdanto

Opiskeluhooltopalveluiden kokonaisuuden muodostavat koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, kuraattoripalvelut ja psykologipalvelut. Opiskeluhoolto on toteutettu aiemmin kuntien opetus-, sosiaali- ja terveystieteiden yhteistyönä. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä hyvinvointialueet ovat vastanneet kaikista opiskeluhoollon palveluista vuoden 2023 alusta alkaen (THL, 2023). Uudistuksen tarkoituksena oli muodostaa palveluiden näkökulmasta toimiva kokonaisuus, jossa suuremman yksikön tarjoamat mahdollisuudet parantavat toiminnan kehittämistä ja palveluiden yhteensovittamista (Cantell-Forsbom, n.d). Sisällöllisesti opiskeluhoolto ei uudistuksessa muuttunut, vaan opiskeluhooltopalveluiden ammattilaiset kohtaavat oppilaita ja opiskelijoita kouluissa ja oppilaitoksissa kuten aiemminkin (Hietanen-Peltola ja muut, 2022, s. 4).

Tämä selvitys käsittelee oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013) määritellyjen psykologipalveluiden tilannetta hyvinvointialueiden oppilaitoksissa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella keväällä 2023. Virasto on toteuttanut aiemmin hieman vastaavanlaisen selvityksen kuraattori- ja psykologipalveluiden toteutumisesta toimialueensa kunnille vuosina 2015 ja 2021. Tässä selvityksessä tuloksia ei vertailla aiemmin tehtyihin selvityksiin, koska selvitys keskittyi yksinomaan opiskeluhoollon psykologipalveluihin. Lisäksi oleellinen muutos oli opiskeluhoollon psykologipalveluiden järjestämisvastuun siirtyminen kunnilta hyvinvointialueille. Kyselyt hyvinvointialueille toteutettiin vain opiskeluhoollon psykologipalveluita koskevana, koska aluehallintovirastolla oli tiedossa haasteita psykologipalveluiden toteuttamisessa niin Länsi- ja Sisä-Suomen toimialueella kuin valtakunnallisesti. Lisäksi haluttiin selvittää hyvinvointialueiden opiskeluhoollon psykologipalveluiden tilanne ja valmistautuminen oppilas- ja opiskeluhooltolain 9 a §:n uusiin psykologien mitoitusvaatimukseen, jotka tulivat voimaan 1.8.2023.

Kyselyyn vastasivat kaikki viisi hyvinvointialuetta Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueelta. Kysely koostui kuudestatoista kysymyksestä. Kysely toteutettiin Webropol-kyselynä. Kyselyn tavoitteena oli arvioida psykologipalveluiden saatavuutta ja resursseja. Lisäksi kyselyssä tiedusteltiin, miten psykologit osallistuvat opiskeluhoollon yhteisölliseen toimintaan. Kyselyssä kartoitettiin myös, kuinka hyvinvointialueet pystyvät noudattamaan palveluihin pääsyn määraikoja ja toteuttamaan palvelut yhdenvertaisesti alueellaan.

2 Opiskeluhuollon järjestäminen

Oppilas- ja opiskeluhuoltolain (1287/2013vp) 2 § mukaan opiskeluhuollonpalveluiden tehtävänä on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, estää ongelmien syntymistä sekä tukea oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointia, turvallisuutta, esteettömyyttä ja yhteisöllisyyttä. Laki pyrkii myös varmistamaan varhaisen tuen, takaamaan yhdenvertaisen saatavuuden ja laadun opiskeluhuoltopalveluissa, sekä vahvistamaan opiskeluhuollon kokonaisvaltaista toteuttamista ja monialaista yhteistyötä.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin tehtiin muutoksia hyvinvointialueiden aloitessa 1.1.2023. Myös terveydenhuoltolakiin (1326/2010) lisättiin 17a § psykologipalveluista sekä sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) 27 c § koskemaan kuraattoripalveluita. Muutoksen yhteydessä oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin tehtiin vain välttämättömimmät tekniset muutokset palveluiden järjestämisvastuun siirtymisestä kunnilta hyvinvointialueelle (Cantell-Forsbom, n.d). Opiskeluhuoltoa toteutetaan edelleen oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti yhteisöllisenä ja yksilökohtaisena opiskeluhuoltona. Opiskeluhuollon työntekijöiden työtehtävät eivät ole muuttuneet, ja he työskentelevät edelleen lähtökohtaisesti kouluilla ja oppilaitoksissa. Lainsäädäntöön tehdyillä muutoksilla on pyritty varmistamaan, että opiskeluhuollon palvelut järjestetään jatkossakin helposti saavutettavina lähipalveluina. (Hietanen-Peltonen ja muut, 2023, s. 4.) Terveys- ja huoltolain 15 a §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä opiskeluhuollon palvelut ensisijaisesti koulussa tai oppilaitoksessa.

Oppilas- ja opiskeluhuoltolain 4 §:n mukaan yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan toimintatapoja, jotka edistävät oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta oppilaitoksessa. Kaikki oppilaitoksen työntekijät ja vastuhenkilöt ovat vastuussa opiskelijoiden hyvinvoinnin ja yhteistyön tukemisesta, ja oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista. Oppilas- ja opiskeluhuoltolain 3 §:n mukaan opiskeluhuolto tulee toteuttaa opetustoimen sekä hyvinvointialueen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Kunnissa opiskeluhuollon yhteistyötä ovat aiemmin tehneet opetus- sekä sosiaali- ja terveystieteiden palvelut, mutta nyt yhteistyö muuttuu kunnan opetustoimen ja hyvinvointialueen väliseksi yhteistyöksi (Cantell-Forsbom, n.d). Yhteistyön varmistamiseksi sekä terveydenhuoltolain 15 a §:ssä että oppilas- ja opiskelijahuoltolain 14 a §:ssä on säädetty opetuksen järjestäjien ja hyvinvointialueiden yhteistyöstä. Hyvinvointialueen on muodostettava alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä yhteistyöelimeksi alueensa kuntien ja muiden opetuksen ja koulutuksen järjestäjien kanssa. Yhteisöllisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, joka kohdistuu koko opiskeluympäristöön. Tämän vuoksi alueellisen yhteistyöryhmän päätehtäviin kuuluu opiskeluhuoltosuunnitelman laatiminen ja seuranta, jotka mahdollistavat opiskeluhuoltotyön laadukkaan toteuttamisen. (THL, 2023.)

2.1 Opiskeluhuollon psykologipalvelut

Koulupsykologit toimivat opiskeluhuollossa oppilaiden ja opiskelijoiden kehityksen, psyykkisen hyvinvoinnin ja oppimisen psykologian asiantuntijoina. He tarjoavat tukea, tekevät arvioita ja yhteistyötä kouluyhteisön ja perheiden kanssa. Koulupsykologien tavoitteena on edistää oppilaiden hyvinvointia ja oppimista. He myös osallistuvat kouluyhteisön kehittämiseen ja toimivat yhteistyössä muiden ammattilaisten kanssa. (HE 67/2013 vp, s. 13.)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 15 §:ssä on määritelty oikeus saada opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja. Pykälän mukaan oppilaalle ja opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa keskustelumahdollisuus on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä opiskelijalle myös opiskelijan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella.

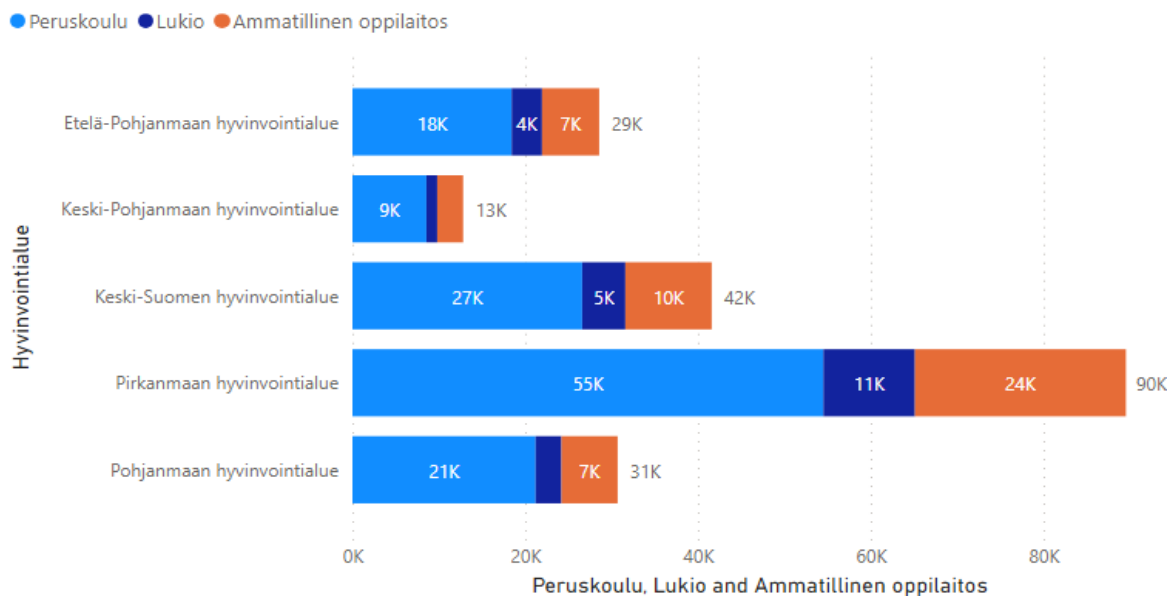
Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 a §:ssä säädetään psykologipalveluiden henkilöstömitoituksesta. Uuden henkilöstömitoituksen myötä 1.8.2023 alkaen opiskeluhuollon yhtä psykologia kohden saa olla enintään 780 oppilasta tai opiskelijaa. Henkilöstömitoitus on sama perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa. Hyvinvointialueet ovat velvollisia huolehtimaan lakisääteisen mitoituksen toteutumisesta. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 165/2021 vp, s. 10) mukaan mitoituksen tavoitteena on turvata nykyistä tasa-arvoisemmat palvelut kouluissa ja oppilaitoksissa eri puolilla Suomea eri koulutusasteilla. Oppivelvollisuuden laajentamisen näkökulmasta riittävällä henkilöstömitoituksella pystytään tarjoamaan oppilaille ja opiskelijoille nykyistä paremmat valmiudet siirtyä perusopetuksesta toiselle asteelle ja suoriutua toisen asteen koulutuksesta (ks. HE 165/2021 vp, s. 10). Cantell-Forsbom tuo esille Valtioneuvoston esityksessä, että opiskeluhuoltoa on toteutettu yhä enenevässä määrin yksilökohtaisena työnä. Henkilöstömitoituksen parantamisella toivotaan olevan vaikutusta yhteisöllisen opiskeluhuollon lisäämiseen, jotta oppilaiden ja opiskelijoiden ongelmiin voitaisiin puuttua jo varhaisemmassa vaiheessa, ja vähentää näin yksilöllisen opiskeluhuollon korjaavien toimenpiteiden tarvetta. (Cantell-Forsbom, A. n.d.) Henkilöstömitoituksen lakisääteistä täyttämistä voivat vaikeuttaa joillakin alueilla psykologien saatavuudessa esiintyvät haasteet. Opetus- ja kulttuuriministeriö on yhdessä yliopistojen kanssa reagoinut psykologien kasvavaan kysyntään lisäämällä koulutusmääriä. Henkilöstömitoituksella pyritään myös parantamaan psykologien työn kuormittavuutta julkisella sektorilla mikä itessään lisäisi työn vetovoimaisuutta. (HE 165/2021 vp, s. 10.)

3 Kyselyn tulokset

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston kysely lähetettiin Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pirkanmaan ja Pohjanmaan hyvinvointialueille. Kyselyyn vastasivat kaikki viisi hyvinvointialuetta. Alueella toimivat hyvinvointialueet ovat kooltaan ja maantieteelliseltä sijainniltaan hyvin erilaiset. Taulukosta 1. on nähtävissä, että oppilaiden ja opiskelijoiden määrät hyvinvointialueiden kesken vaihtelevat suuresti. Samoin taulukossa 2 on esitetty oppilaitosten määrä kullakin hyvinvointialueella.

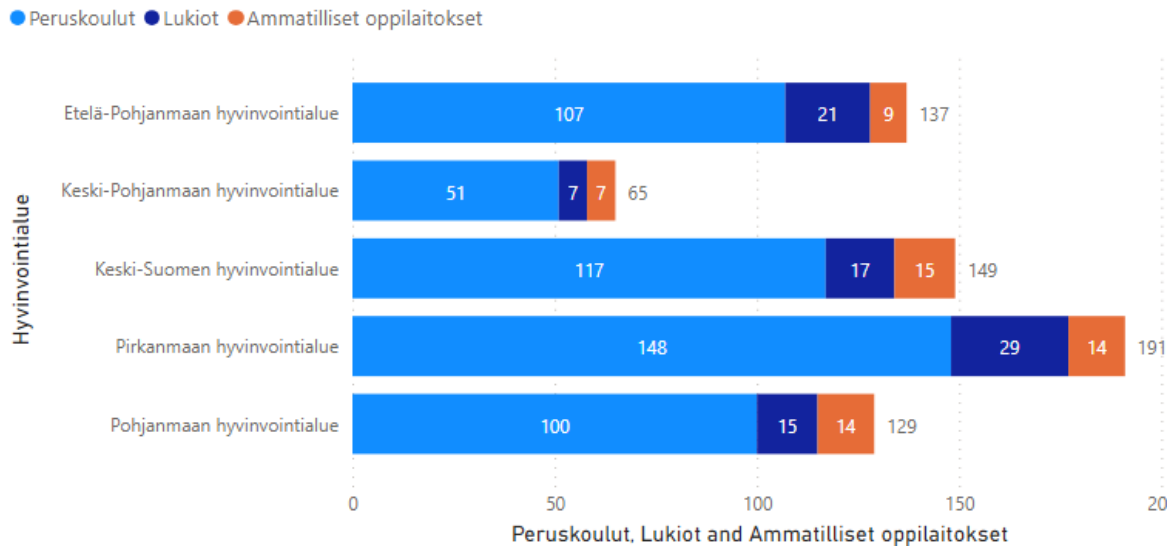
Taulukko 1 Oppilaiden määrä hyvinvointialueittain

Oppilaiden määrä kullakin hyvinvointialueella

Taulukko 2 Oppilaitosten määrä hyvinvointialuittain

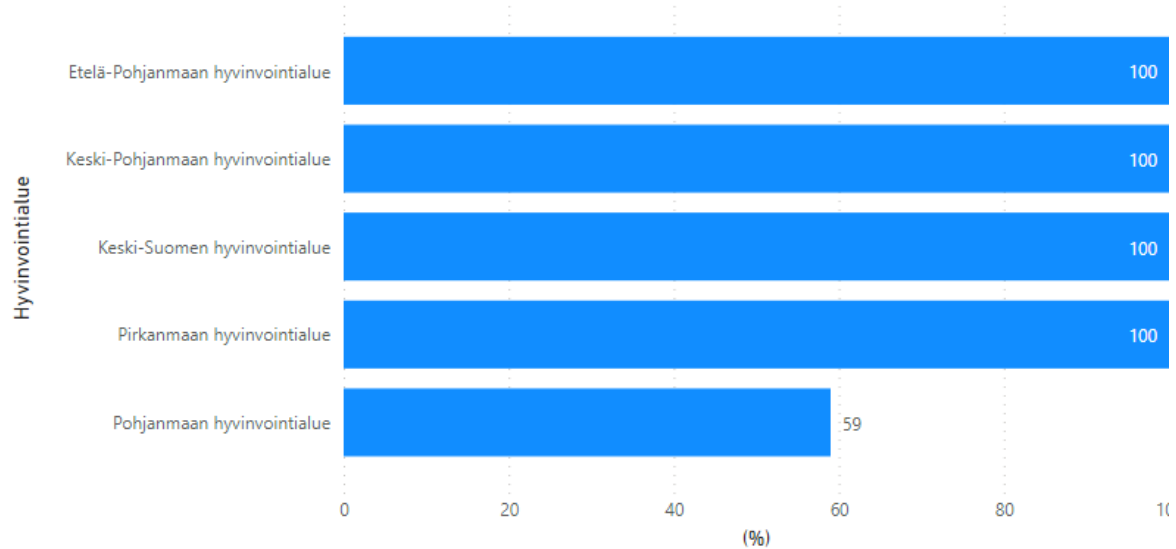
Oppilaitosten lukumäärä hyvinvointialueella

Kaikilla hyvinvointialueilla oli haasteita psykologien rekrytoinneissa ja palveluiden yhdenvertaisessa toteuttamisessa. Haasteiden laajuus vaihteli hyvinvointialueittain. Osa hyvinvointialueista kuvasi psykologien saatavuutta erittäin vaikeaksi, ellei jopa mahdottomaksi. Jokainen hyvinvointialue on rekrytoinut lisää psykologeja. Kaikilla alueilla käytettiin ostopalveluita psykologipalveluiden saatavuuden varmistamiseksi. Ostopalveluista huolimatta kaikilla alueilla ei ole ollut riittävästi resursseja palveluiden tuottamisessa. Neljällä hyvinvointialueella kaikki psykologin tehtävissä toimivat psykologit olivat laillistettuja. (Taulukko 3.)

Taulukko 3 Laillistetut psykologit

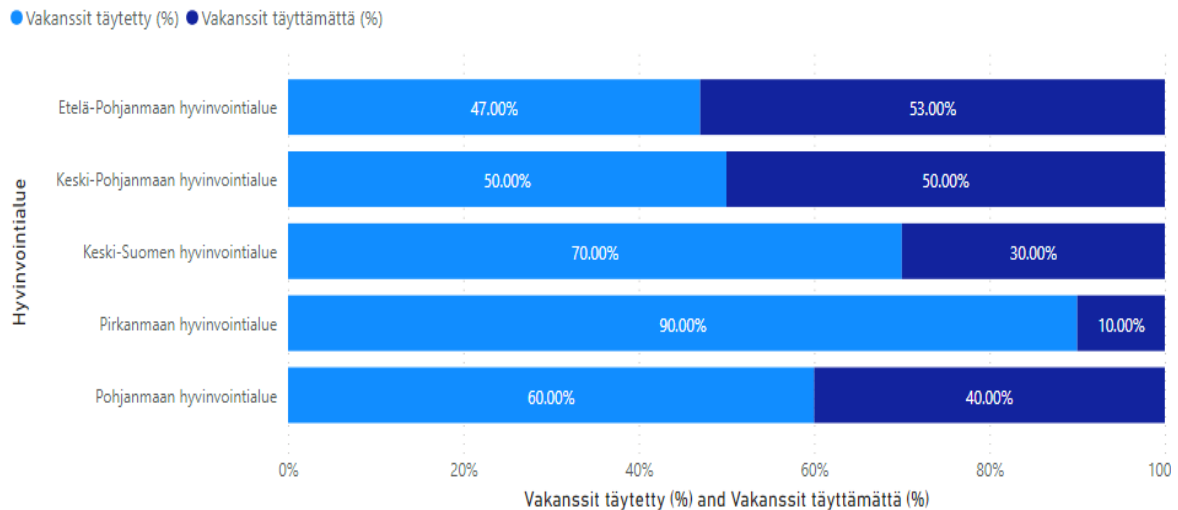
Laillistettujen psykologien osuus kaikista hyvinvointialueen opiskeluhoollon psykol...

Kysely on toteutettu ennen 1.8.2023 voimaan tullutta oppilas- ja opiskeluhoollon lakimuutosta psykologien sitovista henkilöstömitoituksista. Ennen lakimuutosta hyvinvointialueet kuvasivat psykologien määrän riittävyyttä laissa säädettyjen palveluiden järjestämiseen haasteelliseksi. Vain yksi hyvinvointialue kuvasi tilannetta hyväksi tai kohtuulliseksi, mutta muilla alueilla tilanne on haastava. Joissain hyvinvointialueilla oli täyttämättömiä psykologien vakansseja. (Taulukko 4.)

Taulukko 4 Opiskeluhuollossa työskentelevien psykologien vakanssien täyttöaste.

Hyvinvointialueen opiskeluhuollossa työskentelevien psykologien vakanssien täyttöaste

Kyselyn mukaan palveluiden toteuttaminen yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueen sisällä on erityinen haaste. Kyselyn perusteella oppilas- ja opiskeluhoitolain asettaman psykologimitoituksen täyttämisessä tulee olemaan haasteita kaikilla hyvinvointialueilla. Hyvinvointialueista kolmella oli käynnissä rekrytointeja mitoituksen täyttämistä varten. Rekrytoinneista huolimatta osa hyvinvointialueista suhtautui kyselyyn antamissaan vastauksissa epäilevästi rekrytointien onnistumiseen, sillä psykologien saatavuus on heikkoa. Uusia vakansseja tulee perustaa samalla, kun vanhojakaan vakansseja ei olla saatu täytettyä.

Resurssien niukkuus vaikuttaa kaikilla hyvinvointialueilla palveluiden järjestämiseen ja saatavuuteen. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa pystytään toteuttamaan alueilla vaihtelevasti. Hyvinvointialueista 80 % vastasi, että opiskeluhoollon psykologit toteuttavat yhteisöllistä opiskeluhoitoa. Yhteisöllinen opiskeluhoito kuuluu kaikkien hyvinvointialueiden omien psykologien työnkuvaan, mutta resurssit eivät kaikilla alueilla mahdollista sen toteuttamista. Ostopalvelun kautta hankitut psykologit eivät osallistu yhteisölliseen työhön. Hyvinvointialueiden omien psykologien työajasta on varattu vain vähäinen osuus yhteisöllisen opiskeluhoollon työtehtäviin. (Taulukko 5.)

Taulukko 5 Yhteisöllinen opiskeluhoollon toteuttamien

Toteuttavatko opiskeluhoollossa työskentelevät psykologit yhteisöllistä opiskeluhoolltoa?			
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	☐	☒	☐
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	☐	☐	☒
Keski-Suomen hyvinvointialue	☐	☐	☒
Pirkanmaan hyvinvointialue	☐	☐	☒
Pohjanmaan hyvinvointialue	☐	☐	☒
	Ei kukaan	Osa psykologeista	Kaikki psykologit

Kyselyn mukaan kaikilla hyvinvointialueilla esiintyi haasteita psykologille pääsyssä. Lisäksi kaksi viidestä hyvinvointialueesta ilmoitti, ettei tarkkoja tietoja hoitoon pääsyn osalta ole saatavilla. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 15 §:n mukaan oppilailla ja opiskelijoilla on oikeus saada opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin palveluita annettujen määräaikojen puitteissa ja näitä aikarajoja tulee hyvinvointialueiden noudattaa.

Taulukko 6 Kiireettömän keskustelun mahdollisuus opiskeluhoollon psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä.

Onko opiskelijalla mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt?			
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	☐	☒	☐
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	☒	☐	☐
Keski-Suomen hyvinvointialue	☐	☒	☐
Pirkanmaan hyvinvointialue	☐	☒	☐
Pohjanmaan hyvinvointialue	☐	☒	☐
	Ei kenelläkään	Osalla psykologeista	Kaikilla psykologeilla

Taulukko 7 Kiireellisen keskustelun mahdollisuus opiskeluhoollon psykologin kanssa samana tai seuraavana työpäivä

Järjestykö opiskelijalle kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun opiskeluhoollon psykologin kanssa samana tai seuraavana työpäivänä?			
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	☐	☒	☐
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	☐	☐	☒
Keski-Suomen hyvinvointialue	☐	☐	☒
Pirkanmaan hyvinvointialue	☐	☒	☐
Pohjanmaan hyvinvointialue	☐	☐	☒
	Ei kenelläkään	Osalla psykologeista	Kaikilla psykologeilla

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 15 § edellyttää opiskelijan mahdollisuutta henkilökohtaiseen keskusteluun myös huoltajan tai muun henkilön pyynnöstä. Kyselyn vastausten mukaan kaikilla hyvinvointialueilla tämä mahdollisuus toteutuu oppilaan tai opiskelijan huoltajan tai muun henkilön pyynnön perusteella.

4 Tulokset alueittain

4.1 Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue kuvaa tilannettaan kauttaaltaan haastavaksi. Palveluiden yhdenvertainen toteutuminen hyvinvointialueiden reuna-alueilla on muodostunut ongelmalliseksi rekrytointihaasteiden vuoksi. Hyvinvointialueen mukaan resurssien tasapuolinen jakaminen koulujen kesken on ongelmallista, ottaen huomioon sitovan psykologimitoituksen. Psykologien oma toive on työskennellä vain muutaman oppilaitoksen parissa.

Hyvinvointialueen mukaan perusopetuksessa on noin 1200 opiskelijaa yhtä psykologia kohden, toisella asteella on noin 1100 opiskelijaa/psykologi ja lukiossa noin 1000 opiskelijaa/psykologi. Etelä-Pohjanmaalla ainoastaan yhden kunnan alueella on toimessa olevia psykologeja, ja silti kunnan vakansseista on täytettynä vain puolet. Hyvinvointialue ostaa palveluita yksityisiltä palveluntuottajilta, jotka täyttävät vain osan koulujen ja oppilaitosten tarpeista. Alueelle tulisi hyvinvointialueen arvion mukaan perustaa 22,5 uutta psykologin vakanssia ja täytettyä tulisi kaikkineen saada 30,5 vakanssia, jotta lakisääteinen psykologimitoitus voitaisiin täyttää. Hyvinvointialueen mukaan noin 40 % kiireettömistä yhteydenotoista toteutuu seitsemän työpäivän sisällä ja noin 80 % kiireellisistä yhteydenotoista toteutuu samana tai seuraavana työpäivänä. Alueen mukaan kiireellisiin pyyntöihin pyritään kuitenkin vastaamaan kaikesta huolimatta. Yhteisölliseen opiskeluhooltoon ei alueen psykologeilla jää aikaa, sillä heillä on jonoa sekä vastaanotolle että tutkimuksiin.

Lain asettaman psykologimitoituksen täyttämiseksi hyvinvointialueella perustetaan uusia vakansseja samalla kun rekrytointia tehostetaan. Alueen tavoitteena on mahdollistaa loppuvaiheen psykologiopiskelijoiden palkallinen harjoittelu. Alue suunnittelee myös parempaa perehdytysmateriaalia ja rekrytointikampanjaa.

4.2 Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen mukaan alueen tilanteessa näkyvät opiskeluhoollon psykologipalveluiden valtakunnalliset haasteet, joihin tulisi tarttua uusien innovatiivisin keinoin. Alue kuvaa, että Keski-Pohjanmaalla psykologien rekrytointi on erittäin haastavaa, ellei mahdotonta. Palveluiden toteuttaminen perusopetuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa on erityisen haastavaa. Alueen henkilöstövajetta on yritetty korjata ostopalveluiden avulla, mutta se ei ole mahdollistanut palveluiden laadun ja tasapuolisuuden toteutumista yhdenvertaisesti. Kaikille kouluille ei ole pystytty nimeämään omaa psykologia. Alueen mukaan niissä kunnissa, joissa on hyvinvointialueen omia psykologeja, palvelut

toteutuvat vähintäänkin tyydyttävällä tai hyvällä tasolla. Palveluiden tuottaminen ostopalveluina mahdollistaa vain pakolliset tutkimukset.

Hyvinvointialue arvioi, että alueella on noin 1500–1700 oppilasta tai opiskelijaa yhtä psykologia kohden. Vaihteluväli alueen sisällä on 900–1700 oppilasta/psykologi. Alueen mukaan nykyisellä henkilöstömäärällä ei pystytä vastaamaan lakisääteiseen henkilöstömitoitukseen, vaikka alueella on siihen tarvittavia vakansseja. Hyvinvointialueen mukaan opiskeluhuollossa ei nykyresurssien puitteissa pystytä vastaamaan riittävän nopeasti ja varhaisessa vaiheessa oppilaiden ja opiskelijoiden tuen tarpeisiin. Alue on kuvannut, ettei kenelläkään psykologilla ole mahdollisuutta vastata yhteydenottopyyntöön seitsemän työpaikan aikana. Palveluihin on jonoa, ja entistä vaativimpien tilanteiden hoito pitkittyy, koska perustasolla ei ole muita psykologipalveluita lapsille ja nuorille. Lisäksi jatko-ohjaus erikoissairaanhoidon ei toimi. Kiireellisiin tilanteisiin pyritään silti reagoimaan nopeasti. Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa on jouduttu karsimaan resurssipulan vuoksi.

Hyvinvointialueen psykologien tilanne on kokonaisuudessaan huolestuttava, ja se näyttäytyy myös psykologien uupumuksena, minkä vuoksi oppilaita ja opiskelijoita on jouduttu ohjaamaan opiskeluhuollon muiden toimijoiden luokse. Hyvinvointialueen psykologien rekrytointi ei ole onnistunut, eikä työnkuvan selkeyttäminen ja priorisointi ole tuonut vielä toivottua parannusta tilanteeseen.

4.3 Keski-Suomen hyvinvointialue

Myös Keski-Suomen hyvinvointialueella on haasteita psykologien rekrytoinneissa. Alue kaipaa asiaan liittyvää valtakunnallista keskustelua. Alueen psykologimitoitutus on keskimäärin 949 oppilasta tai opiskelijaa yhtä psykologia kohden. Vaihteluväli alueella on 750–1000 oppilasta/psykologi. Alueelliset erot johtuvat kouluyksiköiden opiskelijamääristä, maantieteellisistä syistä sekä oppilaitoskohtaisesta palvelun määrästä. Hyvinvointialueella haastavin rekrytointitilanne on esi- ja perusopetuksessa erityisesti pohjoisen Keski-Suomen alueella. Vajetta on paikattu ostopalveluilla, mikä heijastuu muiden opiskeluhuollon työntekijäryhmien toimintaan. Lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen alueella on saatu rekrytoitua uusia työntekijöitä hyvin, ja tilanne on vakaampi.

Lakisääteistä hoitoon pääsyä ei ole hyvinvointialueen tasoisesti seurattu. Hoitoon pääsyn seurantajärjestelmä on kehitteillä. Alue kuitenkin arvioi, että vain osalla psykologeista on mahdollisuus vastata oppilaan tai opiskelijan yhteydenottoon kiireettömissä tapauksissa. Alueen mukaan kiireellisiin tapauksiin reagoidaan aina, jolloin muut työt väistyvät. Yhteisöllistä työtä toteuttavat kaikki alueen omat psykologit keskimäärin noin 10–15 % työajasta.

Hyvinvointialueella on varauduttu psykologien mitoituksen muuttumiseen talousarviossa ja rekrytoinneissa. Alueen mukaan tilanne vaikuttaa kuitenkin siltä, ettei mitoitusta saada täyttymään. Alueella on tehty yliopiston psykologianlaitoksen kanssa yhteistyötä opiskeluhuollon työtehtävien tunnetuksi tekemisessä.

4.4 Pirkanmaan hyvinvointialue

Pirkanmaan hyvinvointialueella tilanne on vakaa yksittäisistä resurssipuutteista huolimatta. Pirkanmaalla on saatu rekrytoitua onnistuneesti psykologeja, ja ostopalvelua pyritään vähentämään. Alueen psykologimitoitus on noin 900 oppilasta tai opiskelijaa yhtä psykologia kohden. Vaihteluväli on 500–1000 oppilasta/psykologi. Palveluiden toteuttamisessa on aluekohtaista vaihtelua, eivätkä palvelut ole vielä yhdenvertaiset koko hyvinvointialueella. Alueella on ollut tarkoitus rekrytoida uusia psykologeja ennen uusien mitoitusten voimaantuloa. Rekrytointien onnistuessa Pirkanmaalla arvioidaan, että hyvinvointialue pääsee hyvin lähelle sitovia mitoituksia lähes kaikilla alueilla.

Hyvinvointialueella ei ole saatavilla tarkkaa tietoa siitä, kuinka psykologipalveluiden hoitoon pääsyn määräajat toteutuvat. Arvion perusteella kiireettömässä hoidossa noin 70–80 % asiakkaista saa mahdollisuuden keskustella psykologin kanssa seitsemän työpäivän kuluessa. Kiireellisissä tilanteissa noin 90 % pyynnöistä toteutuu saman tai seuraavan päivän aikana. Kaikista akuuteimmat tapaukset alueella pyritään hoitamaan aina ensisijaisesti ja niille annetaan etusija. Yhteisölliseen opiskeluhuoltoon käytettävä työaika psykologeilla on hyvin pieni.

Pirkanmaalla on panostettu rekrytointiin palveluiden saatavuuden ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi. Alueella on mietitty työryhmässä psykologityön veto- ja pitovoimatekijöitä rekrytoinnin parantamiseksi. Lisäksi alueella on kiinnitetty huomiota esihenkilörakenteeseen, joka tukee psykologien työtä.

4.5 Pohjanmaan hyvinvointialue

Pohjamaan hyvinvointialueella tilanne on alueellisesti vaihteleva. Alueella on haasteita palveluiden yhdenvertaisessa toteuttamisessa, mikä johtuu resurssien epätasaisesta jakautumisesta ja kaksikielisyyden tuomista haasteista. Alueen kaikki psykologit eivät ole laillistettuja psykologeja. Alueella toimii yksi psykologip opiskelija, joka saa laillistuksen syksyn 2023 aikana. Lisäksi alueelle on paljattu oppilashuollon ohjaajan nimikkeellä toimivia kehityspsykologiaa opiskeleita maistereita.

Hyvinvointialueen mukaan monissa kunnissa on riittävä määrä psykologeja täyttämään lakisääteisen mitoituksen, mutta avoimien virkojen vuoksi joissakin kunnissa ei ole yhtään psykologia. Tässä yhteydessä hyvinvointialue on tietoisesti valinnut järjestelyn, jossa psykologeja ei velvoiteta täyttämään avoimia paikkoja, vaan he voivat keskittyä omien koulujensa tarpeisiin. Alueen mukaan niissä kunnissa, joissa mitoitus ylittyy, on noin 1000 oppilasta tai opiskelijaa yhtä psykologia kohden. Psykologit ovat kokeneet työmääränsä kohtuulliseksi, ja tarvittaessa on käytetty ostopalveluita.

Hyvinvointialueella ei ole täsmällistä tietoa siitä, miten hoitoon pääsyn määräajat toteutuvat. Alueella pyritään siihen, että kiireetön keskustelumahdollisuus onnistuu seitsemän työpäivän aikana. Jos tätä ei saavuteta psykologin kanssa, pyritään keskustelut järjestämään ohjaajan kanssa. Akuutissa tilanteessa suurimmalla osalla psykologeista on mahdollisuus priorisoida tehtävänsä niin, että keskustelu heidän kanssaan on mahdollista samana tai seuraavana päivänä. Alueen

mukaan useimmat psykologit haluavat panostaa yhteisölliseen työhön, joka on ajoittain tarkoittanut sitä, että jonot tutkimuksiin ovat venyneet.

Pohjanmaalla on panostettu rekrytointiin, mutta avoimet paikat eivät ole houkuttelleet hakijoita. Alueen suurimpana haasteena on kaksikielisyys, joka heijastuu erityisesti suomenkielisten psykologien rekrytoinnissa. Alueella käytetään ostopalveluita turvaamaan riittävät palvelut budjetin sallimissa rajoissa, joka tarkoittaa käytännössä 4–6 päivää kuukaudessa, vaikka tarve on suurempi.

5 Yhteenveto ja johtopäätökset

Psykologi- ja kuraattoripalveluiden siirtyminen kuntien opetustoimelta hyvinvointialueiden järjestettäväksi on ollut suuri muutos. Hyvinvointialueilla on vielä paljon keskeneräistä työtä palveluiden järjestämisen, yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden näkökulmasta (mm. Hietanen-Peltola ja muut, 2023). Uudistuksen myötä palveluiden kattavuuden piti parantua palveluiden järjestämisvastuun siirtämisen myötä, mutta psykologiliiton 12.7.2023 päivätyssä lausunnossa todetaan, ettei näin ole kuitenkaan tapahtunut (Gergov & Lipsanen, 2023). Tämä on nähtävissä myös aluehallintoviraston teettämän selvityksen tuloksissa. Kaikilla hyvinvointialueilla oli haasteita opiskeluhuollon psykologipalveluiden järjestämisessä saatavuuden ja yhdenvertaisen toteuttamisen näkökulmasta. Kyselyn tulosten perusteella palveluiden yhdenvertaisuudessa esille tulevat haasteet riippuivat hyvin pitkälti hyvinvointialueen palveluiden sijoittumisesta alueelle. Yhdenvertaisuutta voivat rajoittaa sijainnin lisäksi myös ostopalveluiden käyttö, kulkuyhteydet ja yhdellä hyvinvointialueella kaksikielisyyden asettamat haasteet.

Oppilas- ja opiskeluhoitolaisissa säädetty psykologipalveluiden henkilöstömitoitus on aiheuttanut keskustelua psykologien saatavuudesta. Saatavuuden parantamiseksi hallituksen esityksessä (165/2021 vp, s. 21) tuodaan esille psykologian opiskelupaikkojen lisääminen. Kyselyn tuloksista käyvät ilmi psykologien rekrytointihaasteet. Erityisesti haja-asutusalueille rekrytointi on entistä haastavampaa, kun taas kasvukeskukset houkuttelevat psykologeja paremmin. Psykologiliiton (Gergov & Lipsanen, 2023) mukaan sama ilmiö on havaittavissa myös valtakunnallisesti. Heidän mukaansa psykologien saatavuus on yleisellä tasolla hyvä, mutta rekrytointihaasteet liittyvät pääosin muihin tekijöihin. Kyselyn tuloksissa hyvinvointialueet toivat esille psykologien uupumisen, joka johtuu pitkälti lakisääteisen oppilasmäärän ylittymisestä. Lasten mielenterveyspalveluissa työskentelevien ammattihenkilöiden saatavuudessa esiintyviä puutteita ja työntekijöiden kuormittuneisuutta on käsitelty myös Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston syyskuussa 2023 järjestämissä lasten ja nuorten mielenterveyden hoidon sekä sosiaalihuollon mielenterveystyön työnjakoa koskevissa yhteistyökokouksissa kunnille ja hyvinvointialueille.

Kyselyn perusteella havaitaan, että yhteisöllinen opiskeluhoito kuuluu kaikkien hyvinvointialueiden psykologien työnkuvaan. Opetushallituksen ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) opetushuoltopalveluiden OPA 2022 -seurantatiedon mukaan

tin mukaan psykologit käyttävät yhteisölliseen opiskeluhooltoon noin 10 % työajastaan (Hietanen-Peltola ja muut, 2022, s. 26), vaikka Psykologiliiton lausunnon mukaan yhteisöllisen työn tulisi olla opiskeluhoollon psykologin keskeisin painopiste (Gergov & Lipsanen, 2023). Tämä havaitaan myös kyselyn tuloksissa, joissa hyvinvointialueet kuvaavat psykologien osallistumisen yhteisölliseen työhön hyvin vähäiseksi, sillä suurimman osan heidän työajastaan vie oppilaskohtainen asiakastyö samalla, kun resurssit ovat rajalliset. Lisäksi on huomioitava, että hyvinvointialueet paikkaavat resurssipulaa ostopalveluiden avulla, eikä ostopalveluiden kautta tulevien psykologien työnkuvaan kuulu yhteisöllinen opiskeluhoolto. Tulevaisuudessa olisi hyödyllistä suorittaa uusi arviointi opiskeluhoollon psykologipalvelujen tilanteesta. Tämä mahdollistaisi arvioinnin siitä, onko sitovalla psykologimitoituksella ollut vaikutusta yhteisöllisen työn lisääntymiseen, kuten oli lakimuutoksen tavoitteena (mm. HE 165/2021 vp; Cantell-Forsbom, A. n.d). Tämän toteutumisen edellytyksenä tulisi kuitenkin olla, että hyvinvointialueilla on käytössään riittävästi psykologipalveluita.

THL:n mukaan palveluihin yrittäneiden, mutta ilman sitä jääneiden oppilaiden ja opiskelijoiden osuus oli suurin opiskeluhoollon psykologien kohdalla (Hietanen-Peltola ja muut, 2023, s. 26). Tämä ilmenee myös kyselyn tuloksissa, sillä kaikilla hyvinvointialueilla ilmeni haasteita psykologille pääsyssä. Pääasiallinen syy psykologille pääsyn haasteissa oli resurssipula. Lisäksi osalla hyvinvointialueista esiintyi omavalvonnallisia puutteita palveluiden saatavuuden seurannan näkökulmasta. Kaikilla hyvinvointialueilla ei ole seurantakeinoja hoitoon pääsyn määrääjien tarkastelemiseen, jolloin todellinen tilannekuva opiskeluhoollon psykologipalveluiden saatavuuden riittävydestä jää vain arvioksi. Ajantasaisten ja riittävien tietojen puuttuminen heikentää aluehallintoviraston näkemyksen mukaan omavalvonnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Palveluiden todellista tarvetta on vaikea määrittää, mikäli niiden kysynnästä on puuttuvat tiedot.

THL:n kouluterveyskyselyn tulosten mukaan ahdistuneisuus- ja masennusoireet ovat edelleen yleistyneet. Kouluterveyskyselyn mukaan tytöistä yli kolmannes ja pojista joka viides ilmoittaa terveydentilansa olevan keskinkertainen tai huono (Helenius & Kivimäki, 2023). Aluehallintoviraston kyselyn perusteella yhdelläkään sen alueen hyvinvointialueella ei aina pystytty tarjoamaan mahdollisuutta keskustella psykologin kanssa seitsemässä työpäivässä, vaikka kiireellisiin tilanteisiin pyrittiin aina vastaamaan. Mielenterveyden häiriöiden hoito ei kuulu peruskouluikäisten lasten ja nuorten opiskeluhoollon tehtäviin, mutta kouluissa tehdään kuitenkin hoidon suunnitteluun tarkoitettuja tutkimuksia ja ohjausta jatkohoitoon, perheneuvolaan sekä erikoissairaanhoidon ja perus- tai erityistason hoitopaikkoihin (Huikko ja muut, 2023, s. 8). Kun opiskeluhoollon psykologiresurssit ja myös muiden ammattilaisten resurssit ovat riittämättömät (Hietanen-Peltonen ja muut, 2023, s. 38), voivat lapsen tai nuoren hoitoon pääsy ja hoitoajat viivästyä, minkä seurauksena ongelmat kärjistyvät, ja tarvitaan entistä enemmän korjaavia palveluita (Ervamaa ja muut, 2015, s. 5). Lapsen tai nuoren joutuminen korjaavien palveluiden piiriin sen sijaan, että hän saisi tehokasta ennaltaehkäisevää tukea, ei ole missään tapauksessa inhimillistä eikä myöskään julkisen talouden kannalta järkevää (mm. Ervamaa ja muut, 2015; Croell ja muut, 2023, s. 12, 22).

Tämän selvityksen perusteella voidaankin todeta, että Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueen hyvinvointialueilla on merkittäviä vaikeuksia järjestää koulupsykologin palveluita lain edellyttämällä tavalla. Opiskeluhuollon psykologipalveluiden nykytilanne on siitakin näkökulmasta huolestuttava, että THL:n mukaan lasten ja nuorten mielenterveyshaasteiden yleistyminen lisää edelleen heidän palveluntarvettaan (Croell ja muut, 2023, s. 4, 12, 22). Näiden haasteiden aiheuttamaan palvelun tarpeeseen vastaamiseksi tarvitaan aluehallintoviraston näkemyksen mukaan eheä ja yhteistyökykyinen lasten- ja nuorten mielenterveyspalvelujen kokonaisuus, johon myös opiskeluhuollon koulupsykologipalvelut sisältyvät (mm. Ervamaa ja muut, 2015; Majlander ja muut, 2023).

6 Lähteet

Cantell-Forsbom, A. n.d. Opiskeluhuollon muutokset osana sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusta. Valtioneuvoston diaesitys. Noudettu 18.10.2023 osoitteesta <https://urly.fi/3fOH>

Croell, K., Hetenmaa, T., Knape, N., Leipälä, J., Louet-Lehtoniemi, T., Nieminen, J., Ridanpää, H., Suomela, T., Syrjä, V. & Syrjänen, T. 2023. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen Suomessa – Valtakunnallinen asiantuntija-arvio, syksy 2023. THL, Päätösten tueksi 42/2023. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-199-3>

Ervamaa, S., Haahkola, K., Illi, M., Markkola, A., Tukiainen, H. & Suomalainen K. 2015. Lasten ja nuorten palvelut 2020 - Jotta yksikään lapsi tai nuori ei tipahda turvaverkon läpi. Sitra. https://www.sitra.fi/app/uploads/2017/02/Lasten_ja_nuorten_palvelut_2020-3.pdf

Gergov, V. & Lipsanen J. 2023. Suomen Psykologiliitto ry:n lausunto: Opiskelu- huollon psykologipalveluiden saatavuus lähipalveluna. Noudettu 18.10.2023 osoitteesta <https://www.psyli.fi/suomen-psykologiliitto-ryn-lausunto-opiskelu-huollon-psykologipalveluiden-saatavuus-lahipalveluina/>

HE 67/2013 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

HE 165/2021 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta

Helenius, J. & Kivimäki, H. 2023. Lasten ja nuorten hyvinvointi - Kouluterveyskysely 2023 - Tytöistä yli kolmannes ja pojista joka viides kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Tilastoraportti 48/2023. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20230913124224>

Hietanen-Peltola, M., Jahnukainen, J., Laitinen, K. & Vaara, S. 2022. Kohti yhteistä työtä hyvinvointialueilla. Opiskeluhoitopalvelujen seuranta OPA 2022. THL Raportti 11/2022. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-931-3>

Hietanen-Peltola, M., Jahnukainen, J., Ervasti, E., Huurre, T. & Vaara, S. 2023. Opiskeluhoitopalvelujen käyttö perusopetuksessa ja toisella asteella. Työpaperi 32/2023. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-155-9>

Huikko, E., Peltola, K. & Aalto-Setälä, T. 2023. Lasten ja nuorten mielenterveys-työn vaikuttavuuden lisääminen. Kansallisen lapsistrategian toimenpiteen 13 lop-puraportti. THL. Työpaperi 3/2023. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-015-6>

Majlander, S., Vihtari, J., Kekkonen, M., Sankalahti, K., Turu, P. & Rautiainen, S. 2023. Lasten ja nuorten palveluiden yhdenvertainen saavutettavuus – Kansalli-sen lapsistrategian toimenpiteet 14 raportti. THL. Työpaperi 6/2023. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-027-9>

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)

Sosiaalihoitolaiki (1301/2014)

Terveydenhoitolaiki (1326/2010)

THL. 2023. Yhteisöllinen opiskeluhoito. Noudettu 18.10.2023 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhoito/yh-teisollinen-opiskeluhoito>

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

2024